Täysistunto

Torstai 11.3.2021 klo 17.50—18.44

3. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta

Muu asia M 2/2021 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 1/2021 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 1/2021 vp. Nyt päätetään, saako asetus jäädä voimaan vai onko se kumottava osittain tai kokonaan ja onko se voimassa säädetyn vai sitä lyhyemmän ajan. — Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Rinne.

Keskustelu

17.50 **Antti Rinne sd** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia! En tiedä, sainko puheenvuoron vai en, mutta…

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Saitte.

Hyvä. — Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan mietintö koskee asetusta valmiuslain 86 ja 88 §:ien toimivaltuuksien käyttöönotosta. Kyseessä on valmiuslain 6 §:n mukainen käyttöönottoasetus. Asetuksessa on kyse toimivaltuuksista sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden ohjaamiseksi ja kunnan oikeudesta luopua terveydenhuoltolaissa säädettyjen kiireettömän hoidon määräaikojen noudattamisesta.

Valmiuslain 6 §:n mukaan eduskunta päättää, saako käyttöönottoasetus jäädä voimaan vai onko se kumottava osittain tai kokonaan ja onko se voimassa säädetyn vai sitä lyhyemmän ajan. Asetuksella käyttöön otettavat toimivaltuudet liittyvät terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamiseen.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti todennut, että terveydenhoitojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen pandemian aikana on perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia, viranomaistoimia.

Valtioneuvosto on ehdottanut, että tätä asetusta ei sovelleta Ahvenanmaalla. Tällaista rajausta ei kuitenkaan ole kirjoitettu asetuksen sanamuotoon, kuten valmiuslaki edellyttää. Asetuksen alueellista soveltamista on tämän johdosta rajattava muutoksella, jolla kumotaan asetuksen soveltaminen Ahvenanmaalla. Muilta osin asetus saa jäädä valiokunnan mielestä voimaan.

Perustuslakivaliokunnan mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Guzenina.

17.52 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Tämä 88 § antaa kunnille mahdollisuuden erikseen määritellyillä alueilla myöntää oikeuden poiketa terveydenhuollon kiireettömän hoidon määräajoista, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi, ja tästä perustuslakivaliokunta kävi hyvin perusteellisen keskustelun. Meillä on tuoreessa muistissa se, millä tavalla joissakin kunnissa on ihan muutama kuukausi sitten ikään kuin etupainotteisesti ajettu alas kiireetöntä hoitoa, mikä on johtanut sitten kasvavaan hoitovelkaan. Tällainen tilanne on täysin kestämätön, ja on äärimmäisen tärkeää, että tämä perustuslakivaliokunnan huomio, painokas huomio, tästä asiasta otetaan siellä kunnissa kuuleviin korviin ja tiedostetaan, että tätä kyseistä hätävarotoimea ei voi ottaa käyttöön etupainotteisesti. Ihmiset tarvitsevat edelleen palvelunsa, ja vasta siinä vaiheessa, kun tilanne kriisiytyy, otetaan tämä mahdollisuus käyttöön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

17.53 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Heti alkuun on paikallaan kiittää kollegoita hyvistä puheenvuoroista paitsi itse asiasta eli valmiuslakiin sisältyvien toimivaltuuksien soveltamisesta hallituksen esittämällä tavalla myös yleisesti koronatilanteesta. Ja unohtaa ei toki myöskään saa perustuslakivaliokuntaa näistä mietinnöistä. Vaikeista lähtökohdista ja erityisesti aikapaineesta huolimatta olette tehneet hyvää työtä.

Aivan kuten PeVin mietinnössä todetaan, tautitilanteemme perustelee vahvasti valmiuslain 86 ja 88 §:ien toimivaltuuksien käyttöönottoa. Kyse on pohjimmiltaan meidän terveydenhuollon toimintakyvyn turvaamisesta tilanteessa, jossa koronaepidemia leviää aiempaa herkemmin väestössä. Vahvistetut toimivaltuudet antavat viranomaisille paremmat lähtökohdat pitää epidemia kurissa ja varmistaa, että kaikki koronaan sairastuneet saavat mahdollisimman hyvää hoitoa. Toki erityisesti 88 §:n soveltamiseen liittyy myös vaikeita haasteita. Isoin huoli on siitä, kasvaako nyt tämän päätöksen myötä hoitovelka entisestään — hoitovelkaa kun on edelleen merkittävästi jäljellä edellisenkin poikkeusolon jäljiltä. Olisikin kiintoisaa tietää se, miten hallitus aikoo turvata sen, että koronaepidemian aikana myös muut sairaudet tulevat hoidetuiksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

17.55 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Nämä 86 ja 88 §:t käsittelevät todella, niin kuin kaikki tiedämme, varsin erilaisia alueita liittyen tähän koronakriisin hoitoon nyt poikkeusolojen aikana.

Tämä 86 § on minusta sen takia erittäin tärkeä, että me olemme jo nyt huomanneet, että tämä alueellinen tilanne vaihtelee merkittävästi. Meillä on ollut paikkakuntia — mainitsen nyt esimerkiksi Vantaan — jotka ovat pyytäneet virka-apua jäljitykseen esimerkiksi Puolustusvoimilta. Nyt tämä 86 § itse asiassa antaa mahdollisuuden valtiovallalle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja aluehallintoviranomaisille ohjata koko terveydenhuollon resurssia, siis sekä kunnallista että yksityistä terveydenhuoltoa. Toki sen täytyy olla suunnitelmallista ja perustua tarkkoihin neuvotteluihin ja täytyy sopia sitten työtehtävistä maksettavasta korvauksesta, mutta tämä antaa mahdollisuuden ohjata esimerkiksi yksityissektorilla usein

tällä hetkellä olevaa ylikapasiteettia auttamaan vaikkapa esimerkiksi jäljityksessä tai tietyissä muissa tilanteissa.

Ei tämä yksinkertaista tietenkään ole. Kaikki tiedämme, ettei koronapotilaiden hoitaminen vaikkapa teho-osastolla tapahdu sillä tavalla, että sinne vain siirretään henkilökuntaa, vaikka heillä terveydenhuollon tutkinto olisikin, koska kyse on erittäin vaativasta työstä, joka käytännössä tarvitsee sitten siellä paikan päällä annettavan pitkänkin koulutuksen. Mutta on erittäin tärkeää, että tämä otettiin käyttöön.

No, tämä 88 § on, niin kuin tiedämme, myös sillä tavalla vähän erilainen tilanne, että mehän olemme nyt oikeasti vajaan vuoden eläneet olosuhteissa, joissa näitä laittoman pitkiä jonoja ei ole valvottu — siis tavallaan on ollut eräässä mielessä laiton tilanne. Nyt me teemme korjausliikkeen, jolla me, johtuen tästä vaikeasta tilanteesta ja resurssien suuntaamisesta tähän akuutin epidemian hoitoon, mahdollistamme, että se ei ole laitonta, että meillä on ylipitkät hoitojonot. Tässä on ollut yhdeksän kuukautta välissä tilanne, jossa ei olisi saanut olla, ja itse asiassa valvovan viranomaisen olisi pitänyt sanktioida — tämmöisiä uhkasakkojahan on aikaisemmin esimerkiksi sairaanhoitopiireille osoitettu, jos jonot ovat olleet liian pitkät — mutta minusta on ollut viisasta, että niin ei ole tehty, eli siinä on tavallaan ymmärretty realistisesti se tilanne, mikä tuolla kentällä on.

Nämä ovat molemmat erittäin tärkeitä pykäliä, ja on hyvä, että ne otetaan tässä käyttöön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Rinne.

17.57 **Antti Rinne sd:** Kiitoksia, arvon puhemies! Haluan vielä todeta sen, että tämä 86 § on äärimmäisen tärkeä meidän tehohoidon kokonaisuuden varmistamiseksi tilanteessa, jossa kuljetaan ikään kun samaan suuntaan kuin tuolla Virossa on kuljettu. Nyt toivon todellakin, että siihen suuntaan ei mennä, mutta se riski on olemassa meillä täällä Suomessa. Ja meillä on käytännössä semmoinen tilanne, että tällä hetkellä on vajaa 100 paikkaa tehohoidossa käytettävissä tässä tilanteessa ja jonkun viikon kuluessa vähän reilu 100 paikkaa ja kaiken kaikkiaan niitä lienee vajaa 300 paikkaa. Tämä tehohoito, jota pahimmillaan tämän viruksen hoitaminen vaatii, on äärimmäisen vaativaa hoitoa, ja siitä syystä sitä ei voi antaa kaikkialla ja ihmiset, jotka ovat sen kohteena, eivät voi välttämättä siirtyä. Sen takia on tärkeätä, että voidaan löytää oikeat hoitopaikat riippumatta siitä, mikä on kussakin sairaanhoitopiirissä senhetkinen vallitseva ajatus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.59 **Aki Lindén sd:** Herra puheenjohtaja — anteeksi: rouva puheenjohtaja! [Eduskunnasta: Puhemies!] — Otetaan kolmannen kerran: Arvoisa rouva puhemies! Tulin vähän hengästyneenä tuolta rakennuksen toiselta puolelta, anteeksipyyntö sen takia.

Ihan lyhyesti olisin halunnut todeta, että juuri tuosta asiasta, josta edustaja Rinne äsken puhui, oli aivan tuore tieto omalta kotipaikkakunnaltani Turusta. Se oli Turun Sanomien sähköisissä uutisissa: Erittäin jyrkässä nousussa on tällä hetkellä TYKSiin, siis Turun yliopistolliseen sairaalaan, otettavien potilaiden määrä. Suoraan päivystyksestä oli otettu 15 potilasta sairaalahoitoon koronan takia ja erääät heistä siis suoraan päivystyksestä teho-osastolle. Eli on nyt todella sillä tavalla veitsenterällä, alkavatko meidän rajoitukset purra, jolloin me saamme tämän poikki. Täytyy muistaa, että sairaalahoito yleensä tulee aktiiviseksi tai tarpeelliseksi noin kymmenen päivän kuluttua, ehkä tietyissä tilanteissa jo viikon-

kin kuluttua muista oireista ja ne oireet taas alkavat ehkä noin 4, 5, 6 päivää tartunnan saamisen jälkeen. Eli se, mikä on tilanne tällä hetkellä, näkyy sairaaloissa parin kolmen viikon kuluttua. Eli toivotaan tässä parasta, ja tämä pykälä osaltaan, niin kuin edustaja Rinnekin totesi, on erittäin tärkeä tässä resurssien käytössä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta päätti perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, että valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 ja 3 § on kumottava siltä osin kuin ne koskevat toimivaltuuksien soveltamista Ahvenanmaan maakunnassa ja että muilta osin asetus saa jäädä voimaan. Asian käsittely päättyi.